

A photograph of a woman and a young child laughing joyfully outdoors. The woman is in the foreground, wearing a light-colored jacket, and the child is behind her, wearing a red hooded jacket. The background is a blurred natural setting with trees and sunlight.

OSNOVNA ŠOLA HUDINJA
Mariborska 125, Celje

ZGODBA MOJEGA ŽIVLJENJA - REJNIŠTVO

Mentorica:
Nadja Brinovec

Avtorice:
Anja Lesjak 8.a/9
Diana Pavič 8.a/9
Urška Marinčič 8

KAZALO

PO VZETEK	2
UVOD	3
1. OPIS PROBLEMA	3
2. HIPOTEZE	3
3. METODE	3
OSREDNJI DEL	4
1. PREDSTAVITEV POJMOV	4
2. REJNIŠTVO	4
3. REJNIŠKA DEJAVNOST	6
3.1. Zakoni in pogoji	6
3.2. Postopki pridobivanja dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti	7
3.3. Rejniška pogodba	9
3.4. Rejnina	9
4. CENTER ZA SOCIALNO DELO	11
4.1. Naloge Centra za socialno delo pri izvajanju rejniške dejavnosti	11
4.2. Socialni delavec - izvajalec postopka	12
5. REJNIKI	12
5.1. Kdo so rejniki	12
5.2. Podatki o rejnicah in rejnikih	14
5.3. Dolžnosti rejnika	15
5.4. Poklicno izvajanje rejniške dejavnosti	16
5.5. Kako se pripravimo na prihod rejenca ali rejenke	17
6. REJENCI	19
6.1. Kdo do rejenci	19
6.2. Podatki o rejencih:	19
6.3. Razlogi za oddajo otroka v rejništvo	21
6.4. Rejenec – mladostnik	21
7. ZGODBA MOJEGA ŽIVLJENJA	23
ZA KLJUČEK	27
LITERATURA	29
VIRI	29

POVZETEK

Zgodba mojega življenja. Rejništvo.

Odločitev za pisanje naloge s tem naslovom, je prišla sicer na pobudo naše mentorice, vendar nam je bila takoj izredno zanimiva. Z rejništvom smo se že srečale, ena bolj, druga manj, pa vendar imamo tudi v naši sredini prijatelje, ki jih je doletela takšna usoda. Tudi babica ene od nas se z rejniško dejavnostjo ukvarja že vrsto let, tako da nam je pri pisanju naloge s svojimi izkušnjami in znanjem lahko precej pomagala.

Skozi pisanje naloge smo se seznanile z mnogimi novimi stvarmi. Ne le s področja rejništva, ki smo ga spoznavale in odkrivala med prebiranjem literature, brskanjem po internetu, pogovori z rejnicami in rejniki; naučile smo se tudi veliko stvari povezanih z raziskovanjem. Kako se lotiti pisanja naloge, kaj vse mora raziskovalna naloga vsebovati, kako najti literaturo, zapis zbranih informacij in nenazadnje tudi kako oblikovati nalogo.

UVOD

1.OPIS PROBLEMA

S pisanjem raziskovalne naloge se želimo podrobneje seznaniti z rejništvom in usodami tistih, ki so v ta sistem tako ali drugače vključeni. Želimo se seznaniti tako s teoretičnim vidikom rejništva, kakor tudi rejništvom, kot ga doživljajo rejenke, rejenci in rejniki.

2.HIPOTEZE

HIPO TEZA 1:

V rejništvo je vključenih več dečkov kakor deklic.

HIPO TEZA 2:

Rejniki se z rejništvom večinoma ukvarjajo poklicno.

HIPO TEZA 3:

Z rejništvom se ukvarja več žensk kakor moških.

HIPO TEZA 4:

Večina rejniških družin ima več kakor enega rejenca naenkrat.

3.METODE

- Iskanje in pregled literature in virov
- Intervju
- Analiza literature in virov
- Grafična obdelava podatkov

OSREDNJID EL

1. PREDSTAVITEV POJMOV

REJNIŠT VO:

posebna oblika vzgoje in varstva otrok, nameščenih v rejniške družine. Otroci, ki so v rejništvu ne morejo bivati pri bioloških starših, zaradi različnih vzrokov (npr. nasilje, revščina, preveč otrok, ...) Z rejništvom se lahko ukvarjajo moški in ženske.

REJNIK:

oseba, ki izvaja rejniško dejavnost pod pogoji, ki jih predpisuje zakon o izvajanju rejniške dejavnosti (ZIRD)

REJENEC:

otrok, ki ga namestijo v rejniško družino na podlagi odločbe o oddaji otroka, ki jo izda Center za socialno delo, glede na otrokovo stalno ali začasno prebivališče.

REJNIŠKA DEJAVNOST:

dejavnost rejniških družin, ki izvajajo rejništvo .Izvajanje rejniške dejavnosti je za vse rejnike enako urejeno.

REJNIŠKA DRUŽINA:

družina, v kateri se izvaja rejniška dejavnost. Sestavljajo jo rejenci, rejnik in vse ostale osebe, ki živijo z njimi.

REJNINA:

povračilo stroškov za oskrbo rejenca in plačilo za opravljeno delo rejnika.

2. REJNIŠTVO

Rejništvo je najprimernejša oblika varstva mladoletnih oseb, ki so izgubile starše, kakor tudi tiste mladine, ki je zaradi neprimerne skrbi staršev prisiljena živeti izven svoje lastne družine. Rejniška družina naj zajema lastno družino. Zlasti za otroke v najnežnejši starosti v predšolskem obdobju je izredno važna čustvena vezanost na družinsko okolje. Rejništvo je pogosto predhodna stopnja za posvojitev.

Pri rejništvu gre za rodbinsko oskrbo in vzgojo, ki jo opravlja rejniška družina na podlagi pogodbe in zakona o rejništvu ter pod nadzorstvom skrbstvenega organa. Zakon uaja družbeno varstvo in nadzorstvo otrok, ki jih odda v rejništvo skrbstveni organ, ter družbeno varstvo in nadzorstvo otrok, ki jih v rejništvo oddajo starši sami. Z oddajo otrok v rejništvo ne prenehajo dolžnosti in pravice staršev, po svojiteljev in skrbnikov.

Skrbstveni organ odda otroka v rejništvo:

1. če otrok nima lastne družine,
2. če je otrokov telesni in duševni razvoj v družini, v kateri živi, ogrožen.

Otrok se odda v rejništvo s privoljenjem staršev oziroma skrbnika. V primerih, da je bil otrok staršem odvzet (člen 19 TZRSO) takšno privoljenje ni potrebno. Slabe gnotne razmere ne morejo biti razlog za rejništvo.

Skrbstveni organ mora narediti vse, da odpravi vzroke, zaradi katerih je bilo rejništvo potrebno. Važna je vrlina rejniške družine. Otroka je treba dati v takšno družbeno in kulturno sredino ter v tako družino, oz. taki osebi, da je kar najbolj zagotovljen pravilen otrokov razvoj. Praviloma oddajo otroke družini, ki prebiva na območju skrbstvenega organa in v bližini otrokovih staršev. Bratje in sestre pridejo praviloma vsi v isto družino. Otroke s težavami v telesnem in duševnem razvoju, družbeno neprilagojene otroke in otroke, ki so kakorkoli prizadeti v čustvenem življenju je mogoče dati v rejništvo le takim osebam, ki po svojih osebnih lastnostih in sposobnostih lahko vzgajajo takšne otroke.

Otroka ni mogoče dati v rejništvo v družino, v kateri so enemu roditelju odvzete roditeljske pravice ali ki sicer po zakonu o skrbništvu ne more biti skrbnik. Nadalje otroka ni mogoče dati v rejništvo družini, kjer bi bil ogrožen pravilen otrokov razvoj ali bi bilo ovirano otrokovo šolanje ali poklicno usposabljanje.

Starostna razlika naj bi bila praviloma 18 let. Praviloma naj rejniki ne bodo starejši od 55 let, prav tako naj otrok ne pride v rejništvo k družini, ki nima 3. lastnih ali posvojenih otrok. Posamezni družini je mogoče dati največ tri otroke, razen če gre za brate in sestre.

Rejniška družina mora otroka praviloma oskrbovati, nuditi mu mora primerno hrano in oskrbo in ga vzgojiti za koristnega člana družbene skupnosti. Vsa važnejša vprašanja glede vzgoje in oskrbe mora urejati sporazumno s starši, oziroma skrbnikom in pristojnim skrbstvenim organom. Rejniška družina je dolžna obveščati skrbstveni organ o vseh okoliščinah, ki so važne za otroka, zlasti v zdravju, čustvenem življenju, vzgoji, šolanju oziroma poklicnem usposabljanju. Pravice rejniške družine so urejene z rejniško

pogodbo, ki jo sklene s skrbstvenim organom. Po oddaji otroka mora skrbstveni organ skrbeti, da se odpravijo vzroki, zaradi katerih je bil otrok oddan v rejništvo. Skrbstveni organ spremlja otrokov razvoj v rejniški družini, da le-ta otroka pravilno neguje, oskrbuje in vzgaja. Skrbstveni organ opozarja rejniško družino na ugotavljanje pomanjkljivosti ter ji daje strokovne nasvete.

Skrbstveni organ sodeluje z družbenimi organizacijami in zavodi, ki delajo na področju varstva otrok. Te organizacije in zavodi lahko dajejo skrbstvenemu organu predloge za potrebne ukrepe, za katere je pristojen. V primerih, kadar odda skrbstveni organ otroka v rejo izven svojega območja, obvesti o tem skrbstveni organ novega otrokovega bivališča, da le-ta nadalje nadzoruje otrokov razvoj.

Starši ki oddajo sami otroka v rejništvo, morajo najkasneje v enem mesecu obvestiti pristojni skrbstveni organ, kajti ta nadzoruje tudi take otroke in ukrepa, kadar je to potrebno.

3. REJNIŠKA DEJAVNOST

3.1. ZAKONI IN POGOJI

Januarja leta 2003 je začel veljati Zakon o izvajanju rejniške dejavnosti (Uradni list RS, št. 110/2002) s katerim so v Sloveniji sistemsko uredili izvajanje rejniške dejavnosti. Pri tem so posebej poudarili, da se z zakonom vsebinsko ne sega v institucijo rejništva kot obliko družinsko pravnega varstva mladoletnikov, saj je to vključeno že v Zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, temveč se z njim le natančneje določajo vloge in naloge vseh udeležencev v rejništvu; torej ne ogroža rejnic, rejnikov in njihovih družin, ne ogroža tudi rejenčevih matičnih družin ter centra za socialno delo.

Pri uvajanju zakona je bilo osnovno vodilo največja korist otroka, rejenca, ki je nameščen v rejniško družino. Zakon zagotavlja čim ustrežnejše pogoje za njegov čustveni in fizični razvoj oziroma, namestitev v rejniško družino, v kateri bo dobil pozitivno življenjsko izkušnjo.

Rejniki in rejnice morajo biti seznanjeni z novimi zakoni in spremembami na področju rejništva.

Oseba, ki želi opravljati rejniško dejavnost mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- Stalno prebivališče v Republiki Sloveniji,
- Vsaj poklicno ali strokovno izobrazbo,
- Mora biti polnoleten.

Rejnica ali rejnik ne more biti oseba:

- ki ji je odvzeta roditeljska pravica,
- ki živi skupaj z o sebo, kateri je odvzeta roditeljska pravica,
- ki ji je odvzeta poslovna sposobnost.
- ki ni državljan Republike Slovenije.

3.2. POSTOPRK PRIDOBIVANJA DOVOLJENJA ZA IZVAJANJE REJNIŠKE DEJAVNOSTI:

Vsak rejnik ali rejnica mora pred začetkom izvajanja rejniške dejavnosti, pred namestitvijo prve rejenke oziroma rejenca pridobiti dovoljenje za izvajanje rejniške dejavnosti. Vsak, ki želi postati rejnik oziroma rejnica in želi izvedeti kakšni so pogoji in postopek, lahko vse informacije dobi na Centru za socialno delo, kjer mu bodo predstavili sistem rejništva, vloge rejnika oziroma rejnice v rejništvu in podobno. V kolikor oseba ustreza določenim pogojem, ji Center za socialno delo izroči vlogo, na podlagi katere posameznik nato lahko formalno vstopi v postopek za pridobitev dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti.

Izpolnjeno vlogo kandidat oziroma kandidatka odda na najbližjem krajevnem Centru za socialno delo. Izpolnjeni vlogi je potrebno priložiti še:

- dokazilo o zaključeni izobrazbi in
- kratko predstaviti kandidata oziroma kandidatke in njene družine.

Po sprejemu Center za socialno delo najprej ugotovi ali kandidat oziroma kandidatka izpolnjuje vse pogoje (stalno prebivališče v republiki Sloveniji, vsaj poklicno ali

strokovno izobrazbo ter polnoletnost) in ali ne obstaja kateri od zadržkov (da kandidatki ali kandidatu oziroma komu iz družine ni odvzeta roditeljska pravica, oziroma da kandidatu ali kandidatki ni odvzeta poslovna sposobnost). Če do te faze ni zadržkov, prične center za socialno delo pripravljati oceno o primernosti kandidata oziroma kandidatke in njegove oziroma njene družine za izvajanje rejniške dejavnosti.

V okviru priprave ocene socialna delavka oziroma socialni delavec obišče družino na domu in opravi razgovor tako s kandidatom oziroma kandidatko kakor tudi z ostalimi člani družine. Iz ocene centra za socialno delo mora biti razvidno zakaj se je kandidat oziroma kandidatka odločila za rejništvo, kako je družina oziroma kandidatka ali kandidat pripravljen na sprejem rejenca oziroma rejenke.

Ministrstvo, pristojno za družino, vsako leto najkasneje do konca septembra, določi potrebno število novih rejnic in rejnikov, istočasno pa določi tudi datum do katerega je potrebno vloge poslati. Centri za socialno delo vloge vseh kandidatk oziroma kandidatov, ki so vložili vloge za izvajanje rejniške dejavnosti in za katero ocenjujejo, da so primerni za izvajanje rejniške dejavnosti, pošljejo ministrstvu. Potrebno število novih rejnikov oziroma rejnic, ki ga vsako leto določi ministrstvo, izbere posebna komisija.

Komisijo za izbor kandidatov oziroma kandidatk za izvajanje rejniške dejavnosti, ki je imenovana s sklepom ministra, pristojnega za družino sestavlja devet članic oziroma članov in sicer tri izmed socialnih delavk oziroma socialnih delavcev za področje rejništva in tri osebe, ki so strokovno usposobljene za delo z otroki. Komisija pri izboru upošteva, poleg potrebnega novega števila rejnic in rejnikov, tudi pokritost cele Slovenije.

O izboru ministrstvo obvesti pristojne Centre za socialno delo, ki obvestijo kandidate in kandidatke na svojem območju. Izbrane kandidate in kandidatke centri za socialno delo napotijo na obvezno usposabljanje, ki traja 10-12 ur. Program usposabljanja oblikuje Fakulteta za socialno delo v sodelovanju s Centri za socialno delo.

Po uspešno zaključenem usposabljanju kandidati in kandidatke pridobijo dovoljenje za izvajanje rejniške dejavnosti in s tem postanejo rejnice oziroma rejniki.

3.3. REJNIŠKA POGODBA

Za vsakega rejenca oziroma rejenko morata Center za socialno delo, v čigar pristojnost so di otrok in rejnica oziroma rejnik skleniti pisno rejniško pogodbo. V rejniški pogodbi se določijo pravice in obveznosti obeh pogodbenih strank ter morebitne posebnosti rejništva v posameznem primeru.

Pogodba določa:

- oskrba rejenca
- pravice in obveznosti
- višino ter način plačevanja rejnine
- način ter rok prenehanja pogodbe
- ter posebnosti za vsakega otroka

Ob tem velja poudariti, da se lahko veljavnost rejniške pogodbe podaljša tudi po polnoletnosti otroka, vendar samo iz dveh razlogov:

- če rejenka oziroma rejenec zaradi motenj v telesnem in duševnem razvoju ni sposoben za samostojno življenje, ali
- če rejenka oziroma rejenec ostane v rejniški družini zaradi nadaljevanja šolanja, najdalj pa do dopolnjene ga 26. leta starosti, če le ta s tem soglaš a.

3.4. REJNINA

Rejnica oziroma rejnik je za vsakega rejenca oziroma rejenko upravičen do mesečne rejnine, ki zajema oskrbnino (sredstva za materialne stroške za rejenca oziroma rejenko in denarni prispevek v višini otroškega dodatka kot je določen za najnižji dohodkovni razred za prvega otroka) in plačilo dela.

Rejnicam oziroma rejnikom, ki izvajajo rejništvo kot poklic, država plačuje tudi prispevke za socialno varnost v skladu s predpisi, ki urejujejo plačevanje prispevkov za socialno varnost. Rejnica oziroma rejnik, ki se po tem zakonu šteje za otrokovega sorodnika, ni upravičen/a do plačanega dela.

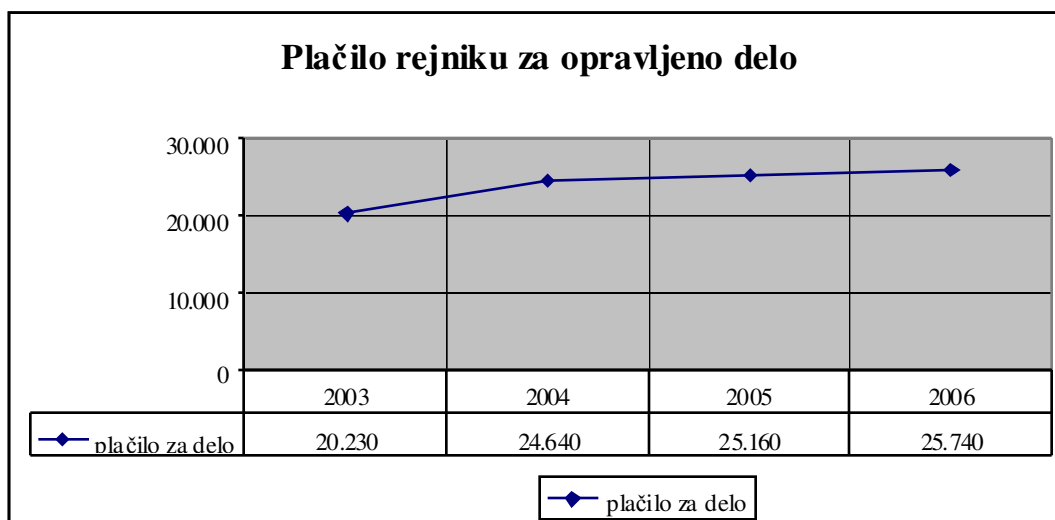
Če rejnici ali rejniku ni potrebno kriti stroškov za obleko in obutev za rejenko oziroma rejenca, se oskrbnina zmanjša za 25 % zneska.

Rejnina, ki pripada za vsakega rejenca, zavzema oskrbnino, ki jo sestavljajo:

- sredstva za materialne stroške za rejenca (za leto 2006 določeni v višini 56.840,00 SIT)
- denarni prejemek (enak višini otroškega dodatka, kot določen za najnižji dohodkovni razred za prvega otroka, v skladu s predpisom, ki ureja družinske prejemke ter
- plačilo dela (v letu 2006 znaša mesečno 25.740,00 SIT),
- usklajeni zneski veljajo od 1. januarja 2006.

Slika 1: Plačilo materialnih stroškov

Slika 2: Plačilo rejniku za opravljeno delo

4. CENTER ZA SOCIALNO DELO

Center za socialno delo kot institucija, je v zvezi z rejništvom zadožben za izvajanje rejniške dejavnosti v RS Sloveniji. Pod okriljem Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, izvajajo, vodijo ter nadzorujejo opravljanje rejniške dejavnosti v svojem kraju oziroma na svojem območju.

4.1. NALOGE CENTRA ZA SOCIALNO DELO PRI IZVAJANJU REJNIŠKE DEJAVNOSTI

Glavne naloge Centrov za socialno delo na področju delimo na:

- naloge ki se nanašajo na izbor kandidatov za izvajanje rejniške dejavnosti
- naloge pri samem izvajanju rejništva in
- druge naloge, ki izhajajo iz izvajanja rejniške dejavnosti

Podrobneje so te nalo g e sledeče:

- pridobivanje novih rejniških družin,
- pripravljanje ocene kandidatov oziroma kandidatk za izvajanje rejniške dejavnosti,
- so delovanje pri samem izvajanju rejništva,
- so delovanje pri organizaciji usposabljanja
- vzpodbujanje in organizacija skupinskega in skupnostnega dela v rejništvu.

4.2. SOCIALNI DELAVEC - IZVAJALEC POSTOPKA

Strokovni delavec, zaposlen na CSD in je v tem primeru izvajalec postopka je navadno po poklicu diplomirani socialni delavec.

Delo strokovnega delavca na področju rejništva zajema širok obseg nalog - od ureditve namestitve otroka v rejniško družino, spremljanja rejništva, dela s kandidati za rejnike, urejanja statusa rejnika, izobraževanja rejnic in rejnikov, do skupinskega dela. Starši otroka, ki je v rejništvu so zavezani zanj finančno skrbeti. (Pravna podlaga: Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, Uradni list RS, št. 69/04 UPB; Zakon o izvajanju rejniške dejavnosti, Uradni list RS, št. 110/02, 142/04; Pravilnik o pogojih in postopkih za izvajanje zakona o izvajanju rejniške dejavnosti, Uradni list RS, št. 54/03)

.

5. REJNIKI

5.1. KDO SO REJNIKI

Otroci potrebujejo namestitev zunaj svojega doma zaradi številnih razlogov. Kot je bilo že povedano je lahko to zaradi nasilja, alkoholizma, spolnih zlorab, slabega finančnega stanja ali kakšnega drugega razloga. V vsakem primeru gre za to, da biološki starši za posameznega otroka niso sposobni ali pa ne želijo skrbeti.

Ne glede na to, kakšen je vzrok, za začetek rejništva, se morajo rejniki zavedati težav, ki jih je otrok imel v matični družini, ter mu ravno na teh področjih nuditi največ pomoči in supporta.

Rejniki so skrbniki, z določenimi obveznostmi do posameznega otroka, vendar pa imajo starševske pravice še vedno biološki starši. Tendenca je, da bi se otrok po določenem obdobju, ko se stvari zaradi katerih je bil oddan v rejo umirijo in stabilizirajo, vrnil v svojo matično družino.

Naloga rejnikov po tem takem je začasna skrb za določenega otroka, ter pomoč na tistih področjih, ki so bila v matični družini problematična. Naloga rejnikov je, naučiti svoje rejence moralnih vrednot, kar lahko najbolje naredijo z lastnim vzgledom. Zaradi tega naj bi bili rejniki iskreni in spoštljivi, predvsem pa morajo spoštovati zakone. Večinoma rejenci prihajajo v rejniške družine brez privzgojenih vrednot in spoštljivega odnosa do okolja v katerem živijo. Privzgojiti jim to, je velika in težka naloga, ki traja vrsto let, če ne kar celo življenje in tega se morajo rejniki dobro zavedati.

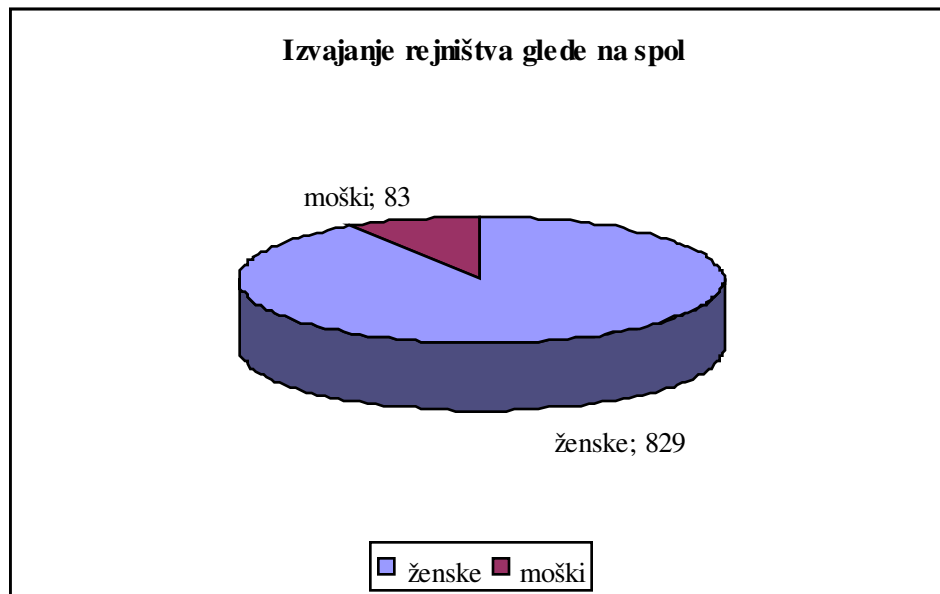
Rejniki imajo pri svojem delu priložnost vnesti v življenje posameznega rejenca ali rejenke pozitivno spremembo. Ravno s tem, pa obogatijo tudi svoje življenje in življenja vseh, ki živijo v rejniški družini.

Rejnik naj bi znal izpolnjevati naslednje vloge:

- MENAGER – imel naj bi sposobnost vodenja in sodelovanja, zna delovati za otroka, sodelovati z državo in stroko socialnega dela;
- UČITELJ – znati mora nuditi otroku pomoč pri šolskem delu, je učitelj vzgoje, dobrih izkušenj, kako vamo odraščati, tisti, ki vzpodbuja, daje oporo, prinaša otroku veselje;
- TOVARIŠ – spremljevalec, poslušalec, je ob njem, ko ga potrebuje;
- TOLAŽNIK – zna potolažiti, omiliti bolečino;
- SKRBNIK – zna poskrbeti za vse materialne in nematerialne potrebe otroka;
- ZAGOVORNIK – zastopa otrokove interese, ki jih mora znati v otroku odkriti;
- ČLAN INDIVIDUALNE PROJEKTNE SKUPINE – mora biti sposoben in voljan sodelovati, se dogovarjati, pristajati na skupno možno;
- TISTI, KI IMA VEŠČINE ZA PREŽIVETJE – je iniciativen, iznajdljiv, zna prositi za pomoč, ve, kje dobi pomoč.

5.2. PODATKI O REJNICAH IN REJNIKIH

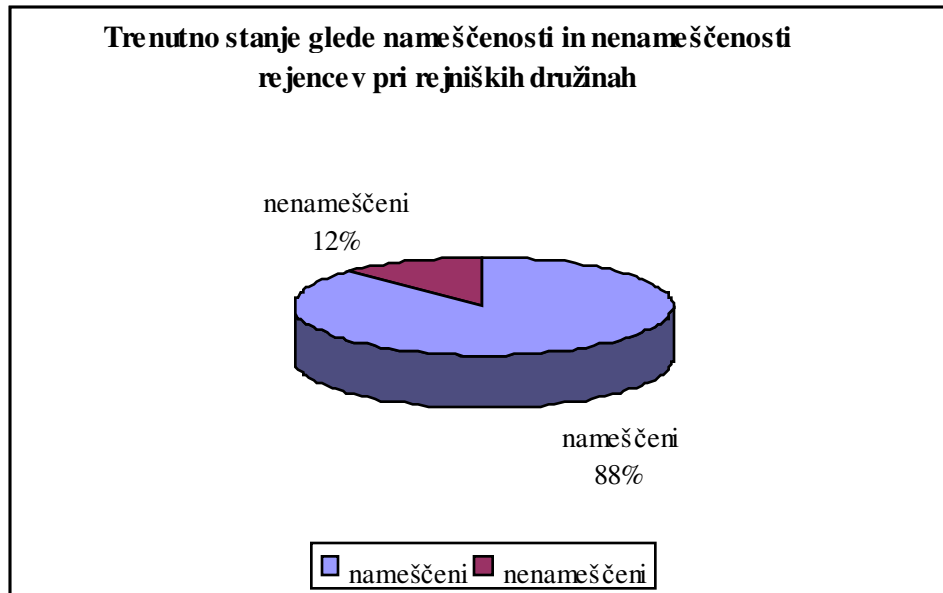
Število rejnic in rejnikov z dovoljenjem za izvajanje rejniške dejavnosti	skupaj	912
	rejnic	829
	rejnikov	83
Število rejnic oz. rejnikov, ki izvajajo rejniško dejavnost kot poklic	118	
Število rejnic oz. rejnikov pri katerih so trenutno nameščeni otroci	799	
Število rejnic oz. rejnikov pri katerih trenutno ni nameščenih otrok	113	
Število prostih mest pri rejnicah oz. rejnikih z izdanim dovoljenjem za izvajanje rejniške dejavnosti	168	

Slika 3: Izvajanje rejništva glede na spol

Iz zgornje razpredelnice in grafa je razvidno, da rejništvo večinoma opravljajo ženske, s čimer lahko potrdimo hipotezo št. 3, kjer predvidevam da rejništvo v Sloveniji izvaja več žensk kakor moških.

Sicer pa si lahko to razlagamo tudi tako, da so ženske večinoma nosilke rejniške dejavnosti pri čemer pa jim njihovi partnerji oziroma možje pomagajo in tako nosijo vlogo očeta oziroma rejnika.

Slika 4: Trenutno stanje glede nameščenosti in nenameščenosti rejencev pri rejniških družinah

5.3. DOLŽNOSTI REJNIKA

- Pripraviti sebe in družino na prihod rejenca,
- truditi se za čim hitrejšo prilagoditev rejenca v rejnikovem domu in za ustrezno ravnanje vseh članov rejnikove družine z rejencem,
- nuditi pomoč rejencu ob prilagajanju na novo okolje,
- rejenca pravilno negovati, vzgajati in mu nuditi primerno nastanitev, prehrano, obleko in obutev ter šolske in osebne potrebščine,
- nuditi rejencu primerne igrače, osnovne športne pripomočke in druge pripomočke manjše vrednosti za različne aktivnosti,
- skrbeti za krepitev in ohranjanje zdravja rejenca ter mu, če je to potrebno, preskrbeti ustrezno zdravstveno oskrbo prek izbrane ga osebne ga zdravnika,
- skrbeti za rejencev pravilen odnos do učenja in dela in za privzgojitev delovnih navad,

- skrbeti za vključitev rejenca v poklicno usposabljanje ali ustrezno zaposlitev,
- skrbeti za izoblikovanje lastne identitete rejenca,
- pripraviti rejenca na odhod iz rejniške družine.

Rejnik je dolžan **omogočati in vzpodbujati stike med rejencom in starši**, razen v primeru, ko so staršem stiki omejeni ali prepovedani na podlagi odločbe pristojnega organa.

Rejnik mora **sodelovati v individualni projektni skupini**, ki jo imenuje center za socialno delo, in se najmanj enkrat na pet let udeleževati **do datnih usposabljanj**. V do datna usposabljanja se je dolžan vključiti **tudi sorodnik otroka**, če izvaja rejništvo.

5.4. POKLICNO IZVAJANJE REJNIŠKE DEJAVNOSTI

Za razliko od ostalih, morajo imeti rejnice in rejniki, ki izvajajo rejniško dejavnost kot poklic istočasno nameščene tri rejence oziroma rejenke, razen v primeru, ko je ta normativ znižan, o čemer odloča posebna komisija. Republika Slovenija pa jim poleg rejnine zagotavlja tudi plačilo prispevkov za socialno varnost od zneska najnižje pokojninske osnove, povečane za davke in prispevke, po predpisih o Pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Rejnica oziroma rejnik, ki želi izvajati rejniško dejavnost kot poklic mora imeti dovoljenje za izvajanje rejniške dejavnosti in ne sme biti v delovnem razmerju, ne sme biti družbenik zasebne družbe ali zavoda v Republiki Sloveniji, ki je hkrati poslovodna oseba ali opravljati druge dejavnosti kot edni ali glavni poklic, na podlagi katere je vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje v skladu s predpisi, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Rejnica oziroma rejnik, ki želi izvajati rejniško dejavnost kot svoj poklic in izpolnjuje zgomje pogoje, vloži posebno vlogo na pristojnem Centru za socialno delo (obrazec za vlogo dobi na Centru za socialno delo), ki vlogo pošlje ministrstvu, pristojnemu za družino. Ministrstvo rejnika oziroma rejnico vpiše v Register za izvajanje rejniške dejavnosti kot poklic, potrdilo o vpisu v register pošlje centru za socialno delo, ki po prejemu potrdila rejnico oziroma rejnika prijavi v zavarovanje.

Za izvajanje rejniške dejavnosti kot poklic mora torej rejnik oziroma rejnica izpolnjevati naslednje pogoje:

- Mora imeti rejnik dovoljenje ministrstva,
- Ne sme biti v delovnem razmerju,
- Ne sme biti družbenik zasebne družbe ali zavo da v Republiki Sloveniji, ki je hkrati poslovodna oseba,
- Ne sme opravljati druge dejavnosti kot edni ali glavni poklic, na podlagi katere je vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje v skladu s predpisi, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Slika 5: Poklicno in nepoklicno opravljanje rejniške dejavnosti

Glede na podatke, ki so razvidni v zgornjem grafu, moramo hipotezo št. 2 zavriniti, saj nasprotno našim predvidevanjem in pričakovanjem, rejniki rejniško dejavnost v Sloveniji večinoma opravljajo nepoklicno.

5.5. KAKO SE PRIPRAVIMO NA PRIHOD REJENCA ali REJENKE

Rejniška družina naj bi bila zdrava družina. Zdrava družina pa je po Skynnerjevi definiciji:

1. V temelju pozitivna in prijateljsko naravnana, odprta, demokratična družina
2. V njej vlada skladnost med čustveno neodvisnostjo, intimnostjo in ločenostjo ter možno prehajanje med obema
3. Starša sta močna v enakopravni koaliciji, enakopravno odločata
4. Starša imata sposobnost, da se odločata sama, vendar se prej posvetujeta z otroki
5. V njej vlada svoboda in odprta komunikacija, kjer ni prepovedanih čustev
6. Člani znajo ravnati s konflikti
7. Člani znajo sprejemati spremembe, si upajo tvegati.

Ko postanete rejniki in se odločite v svoj dom sprejeti otroka, se morate na to tudi ustrezno pripraviti. Pomisliti je potrebno na kar nekaj stvari. Naj naštejemo nekaj pomembnih stvari, s katerimi boste otroka v svojem domu toplo sprejeli:

- otroška soba,
- postelja (blazina, deka, posteljina, ...),
- omara,
- pisalna miza,
- igrače,
- kopalniški pribor (zobna ščetka, glavnik, šampon, milo, brisača, ...),
- prostor za novega člana pri jedilni mizi,
- razmislite o velikosti avta,
- otroški sedež, itd.

Seveda je priprava na prihod novega člana odvisna predvsem od tega koliko starega otroka boste sprejeli v rejništvo. Vsekakor morajo biti člani vaše družine pripravljene na novega člana, zato se o tem predhodno temeljito pogovorite tudi z vašimi biološkimi otroci in partnerjem. Zavedajte se, da je rejništvo odgovorna naloga, ki zahteva veliko dela, odgovornosti in veliko mero organiziranosti.

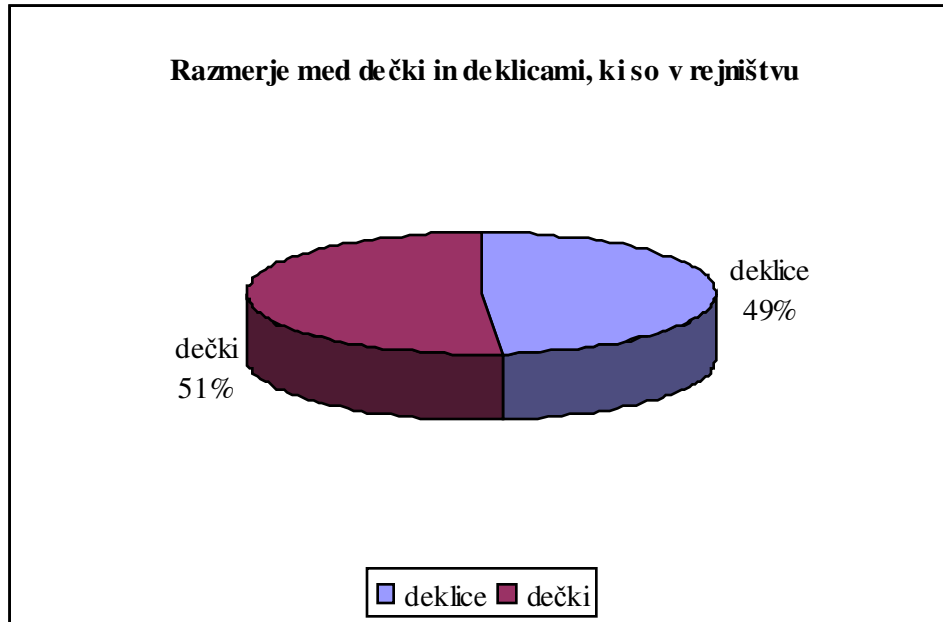
6. REJENCI

6.1. KDO DO REJENCI

Rejenci so otroci različnih starosti od rojstva pa do 18. letnikov, ki zaradi različnih razlogov ne živijo s svojimi biološkimi starši. Žalostno, vendar resnično je, da je večina teh otrok bila zanemarjenih in/ali zlorabljenih. Vsak od njih ima travmatično izkušnjo iz preteklosti ter veliko željo biti ljubljen. V primeru ko dom za otroka postane nestabilen, nevaren, kjer je otrok zlorabljan, zanemarjen, v primerih kriminala, alkoholizma in podobnega, Center za socialno delo otroka odvzame staršem in namesti v rejniško družino, saj je to nujno potrebno za otrokovo vamaost in nemoten normalen razvoj. Seveda a to ne pomeni, da ti otroci svojih staršev nimajo radi, tudi v primerih zlorab in nasilja, tako da je ločitev od staršev za otroka stresno in travmatično doživeti.

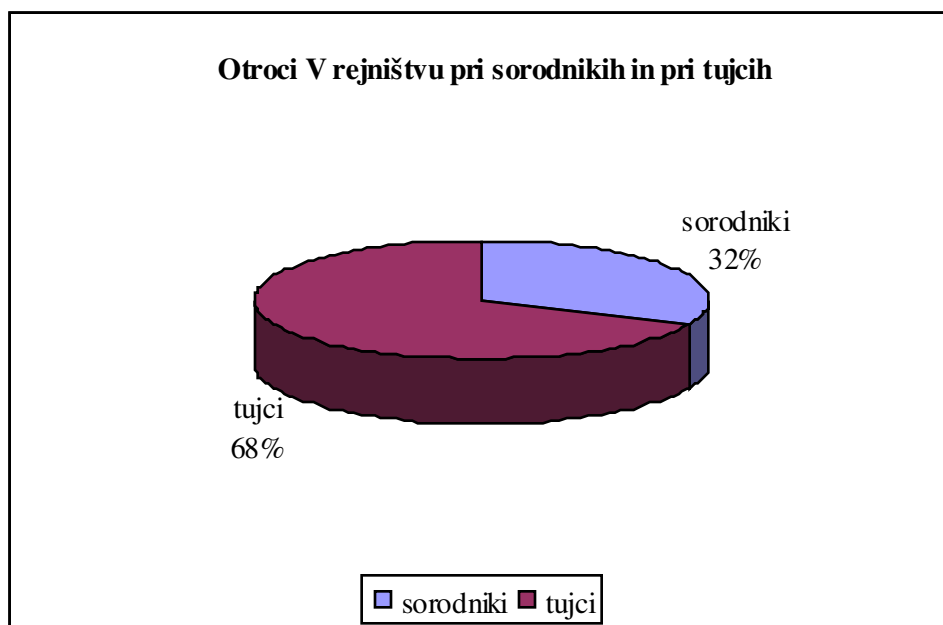
6.2. PODATKI O REJENCIIH:

Število otrok v rejništvu	skupaj	1209
	deklie	596
	dečkov	613
Število otrok nameščeni v družine, ki izvajajo rejništvo kot sorodniki		382

Slika 6: Razmerje med dečki in deklicami, ki so v rejništvu

Prvo hipotezo, ki pravi, da je v Sloveniji v rejništvu več dečkov kot deklic lahko glede na podatke prikazane v zgornjem grafu sprejmemo, vendar pa smo bile nad rezultatom kljub temu presenečene, saj kot je razvidno med spoloma ni bistvene razlike. Gre skoraj za izenačeno stanje med enimi in drugimi.

Slika 7: Otroci v rejništvu pri sorodnikih in pri tujcih

6.3. RAZLOGI ZA ODDAJO OTROKA V REJNIŠTVO

- Psihično nasilje
- Fizično nasilje
- Denarne težave
- Preveč otrok...

Otroci se velikokrat znajdejo v težavah ter jih odpeljejo stran od svojih staršev k drugim družinam. Največji vzroki za to so tako psihično kot fizično nasilje. Otroci lahko zaradi tega utrpijo kakšne hujše poškodbe. Problemi kot so alkoholizem in droga lahko otroke hitro pripeljejo da spoznajo kako je živeti pri drugih ljudeh stran od doma.

6.4. REJENEC – MLADOSTNIK

Ker smo tudi same v obdobju mladostništva, ki je že samo po sebi težko, smo pobrskale tudi za tem, kako se naši vrstniki počutijo kot rejenci. Rejenci vseh starosti načeloma težko zaupajo ljudem, še posebno pa to velja za mladostnike. Rejenci v obdobju pubertete imajo navadno za seboj prehojeno že kar dolgo in težko pot; še posebno kadar zamenjajo že kar nekaj rejniških družin in posledično zaradi tega tudi že kar nekaj šol. In ko pride takšen mladostnik v novo rejniško družino nima nikakršnega zagotovila, da bo tukaj ostal, da mu bo ta družina v resnici nudila dom in toplino kakršno si zasluži. Ravno to pa so vzroki povečane nezaupljivosti mladostnikov, rejencev. Težko je že biti starš pubertetniku, kaj šele rejnik, saj stojite kot rejnik pred osebo z vsaj trinajstimi leti bolečine, jeze in razočaranj. Naučiti mladostnika zaupanja, primernega vedenja, odgovornosti in še mnogo, mnogo več pa je izredno zahtevna naloga. Značilnost, ki jo rejenci v mladostniški dobi, zaradi vsega kar so doživeli, nosijo s seboj, je ta, da se velikokrat smilijo sami sebi in si zaradi tega zgradijo okoli sebe nekakšen zid, za katerega so prepričani, da jih bo varoval pred novim strahom, jezo in bolečino. Bili so namreč najverjetneje tolikokrat razočarani, da nimajo popolnoma nobenega razloga več, da bi vam verjeli in vam zaupali. Z rejenci – mladostniki kot rejnik, oziroma rejnica nimate ničesar skupnega in nimate skupaj pridobljenega vrednostnega sistema, kar vašo

nalogo še dodatno otežuje. Temelje vašega skupnega odnosa morate šele zgraditi, zato je ta naloga toliko težja, po drugi strani pa ravno zaradi tega toliko bolj plemenita in osrečujoča za obe strani.

7. ZGODBA MOJEGA ŽIVLJENJA

V tem delu predstavljamo nekaj zgodb, ki so nam jih posebno za našo raziskovalno nalogo zaupale nekatere rejnice in rejenke iz naše bližnje okolice. Prav vsaka od njih je posebno in unikatno doživetje posameznika znotraj rejniškega sistema.

KAKO SMO V NAŠO DRUŽINO SPREJELI RENATO.

Proti koncu leta 2000 se je v sosedovo hišo blizu našega stanovanja preselila deklica z materjo. Nihče ju ni poznal in nekaj časa sta bili bolj zadržani. Nekega popoldneva je prišla deklica na dvorišče in se začela pogovarjati z ostalimi otroki iz vasi. Ime ji je bilo Renata. Tako se je seznanila tudi z vsemi mojimi tremi otroki. Kmalu jo je najstarejša hči Lavra pripeljala na obisk k nam domov. Renata je bila prijetno dekle, staro 14 let. Hodila je v 7. razred osnovne šole. Povedala je, da sta se z mamo veliko selili in da živita v težkih socialnih razmerah. Po nekaj obiskih pri nas, je Renata otrokom postala dobra prijateljica, najboljša pa od Lavre. Dobro se je počutila med nami in ni bilo dolgo ko nas je prosila če bi jo lahko sprejeli v rejništvo. Renata je to že poznala, saj je bila že prej v dveh rejniških družinah. Z mojem sva tem eljito premislila in v dogovoru z socialno službo sva sprejela Renato v našo družino. Tako je od Februa rja leta 2001, Renata uradno ostala pri nas. S tem se je strinjala tudi njena mama. Po štirih letih se je odločila zaživet i po svoje, zato se je odselila. Še vedno imamo stike in lepe spom ine na leta ki smo jih prežive li skupaj.

Darja Mateja Korošec - rejnica

Sem Jožca Korošec, mati šestih otrok, rejnica skoraj 15. let in živim o v svoji hiši. Bila sem zaposlena v EMO 13 let, ker sta mi starša obnemogla sem pri 4. otrocih ostala doma leta 1974, ker je bil mož vse dneve odsoten. Potem sem še rodila dva sina, da smo bili 8 članska družina. Sta rejši trije otroci so hodili v višje razrede osemletke in so mi že veliko pomagali tudi potem ko sem začela z varstvom otrok. Ker so se ti otroci zelo navezali name in jaz na njih, saj so bili večinoma po 2 do 3 leta pri meni varstvu je bilo kar hudo, ko so odšli v vrtec. Ko sta mi umrla starša je bilo v hiši dovolj prostora, mi je mož svetoval, da vzamem kakšnega otroka v rejništvo, ki ga bom lahko vzgajala in skrbela za njega. Takrat je bila potreba pri dojenčku Martinu, ki sta ga starša zapustila. V januarju 1991 sem imela na pediatriji v bolnišnici v Celju z sinom kontrolo in ravno takrat so ga prinesli zavitega v odejico socialni delavki iz Slovenskih Konjic in medicinski sestri, ki mi je zaupala. Po dobrem mesecu, so prišle iz centra k meni na razgovor in sem šla Martina obiskat v bolnišnico. Imeli so ga v sedečem položaju, čeprav je bil še prešibak. Zdravnica mi je zatrdila, da ne bo govoril in ne hodil, meni se ni zdelo tako, zato sem se odločila, da ga bom vzela k sebi, da poskrbim zanj. Skoraj 2 meseca je trajalo da sem ga dobila in se mu veliko posvečala. Pri 14 mesecih je shodil, pri 3 letih je že vse govoril. Pri njem je bil prisoten alkoholni sindrom in rodil se je 5 tednov prehitro. Z veliko ljubezni in nege je deček šel v šolo z 8 leti. Leta 1995 pa je prišla k nam deklica Mojca stara 14 let. Doma so bile neznosne razmere, zato je bila depresivna in se je zdravila v Ljubljani na pedopsihiatriji. Naši otroci so imeli že trije družino, trije pa že odrasčali in so mi veliko pomagali, da sem zmogla se še Mojci posvečati, največ s pogovori, ker je doživljala velike stiske zaradi težkega otroštva. Da bi imela status poklicne rejnice, so me prosili če bi imela začasno dečka Tinija, ki ga trenutno niso imeli kam dati. Hodil je na pomožno šolo na Glazjo in dokler ni mati vplivala na njega je bilo vse uredu. Po treh letih pa so se začele težave, ker je želel nazaj k stari mami. Z mnogimi razgovori smo uspeli, da je šel lahko k njej, saj sem mu na začetku to obljubila. Leta 2001 je rejenka Mojca uspešno končala srednje frizersko šolo sem ji poiskala še pripravniško pri kolegici frizerki in je tudi to uspešno končala. Med tem časom so iskali rejniško družino za deklico Nino ki je imela podobne težave kot Mojca. Tudi ona je bila na istem oddelku na psihiatriji z istim osebjem tam zaposleni. Seznanjeni so bili z Mojčinim počutjem, zato so me priporočili. Ker je imela Mojca fanta in se je imela nam en odseliti, mi je rekla naj jo vzamem, ker se ji je smilila. Tako je prišla Nina na ogled in se odločila, da bo poskusila. Videla je smo

jo sprejeli za svojo kot vse druge, se mi je zaupala in tako smo s pogovori reševali hude stiske. Sedaj je že 5 let pri nas in končuje 5 letnik vrtnarske šole. Peto leto pa je pri nas tudi Kristjan, ki je prišel 1 mesec za Nino star 4 leta. Je zelo prijeten a živahen deček. Hodi v 3. razred 9 letke, pa čeprav potrebujem veliko energije ga imamo vsi radi. Že od svoje mladosti živim za otroke, saj vidim da se dobro počutijo in me imajo radi, moji otroci in rejenci, saj se vsi radi vračajo.

Jožica Korošec – rejnica

Sem Kidrič Mojca, stara sem 25 let in imam sedaj svojo družino. Ko mi je bilo 13,5 let so mi v bolnišnici v Ljubljani rekli da mi bodo poiskali novo družino. Jaz seveda nisem bila za to, ker sem imela slabo mnenje o rejniških družinah. Ampak, domov nisem mogla, ker so bile tam neznosne razmere. V bolnišnici so mi rekli, da so našli eno primerno družino zame. V petek je prišla k meni na obisk gospa, da jo spoznam. Nato sem šla k njej za vikend. Bilo me je zelo strah in sram. Spoznala sem skoraj vse njene otroke in vsi so bili zelo prijazni do mene. Ko sem prišla nazaj v bolnišnico so me vprašali kako sem se počutila. Sprva nisem bila prepričana, da bi šla k njim, ampak drugega mi ni preostalo, saj sem bila v bolnišnici že 6 mesecev in so mi rekli, da dlje ne morem ostati. Potem sem šla k njim na obisk še trikrat, nato pa sem tam ostala za vedno. Tam sem šla v sedmi razred osnovne šole. Po osnovni šoli pa sem šla v srednjo frizersko šolo v Celju. Pri družini Korošec mi je bilo lepo, pa čeprav sva se z gospo Jožico včasih sporekli, toda kmalu sva se tudi pobotali. Končala sem frizersko šolo in se preselila na Hudinjo. Pri družini Korošec sem bila 6 let in še vedno se rada vračam, ker sem se na njih zelo navezala. Tam sem se počutila varno, ker so me imeli radi.

Mojca Kidrič - rejenka

Sem Drobne Nina in v rejništvo sem prišla 2.8.2001. Preden sem prišla do te ljubeče, prijetne družine, kjer sem sedaj pet let. Sem morala doživeti veliko mučnih z čustvi prepletenih dogodkov. Od doma sem odšla pri štirinajstem letu. Najprej sem bila e mesec v KCM – kriznem centru za mlade nato pa sem od tam odšla v bolnico, za mene je bilo to zelo hudo. Bolnica je bila v Ljubljani, tam se mi je zdelo vse tako tuje. Na mojo srečo je bila v bolnici zaposlena socialna delavka, ki mi je kasneje tudi omogočila, da sem lahko v rejništvu. Ko je nastopil dan da grem iz ljubljanske bolnice v rejništvo, sem bila zelo živčna. Odšla sem nekam kjer nisem poznala ljudi oziroma družine. KO sem prestopila prag hiše v kateri sedaj živim, sem najprej zagledala rejnico, ki je bila nasmejan. Takoj sem vedela, da spadam sem v to prijetno družino. Kar se je z meseci in leti tudi potrdilo.

Nina - rejenka

*Vse zgodbe so zapisane natanko tako kot so jih zapisale rejnice oziroma rejenke in niso stilno ali drugače spremenjene.

ZAKLJUČEK

Skozi ves čas pripravljanja naše raziskovalne naloge smo se vse tri srečevale z za nas novimi stvarmi, saj smo se takšne naloge lotile prvič. Delo nam je bilo zanimivo in smo v njem uživale, vendar pa je kljub temu, da smo nalogi posvetile kar precej časa ostalo še mnogo vprašanj in stvari, ki bi jih na temo rejništva lahko obdelale. Morda v kateri od prihodnjih nalog vsekakor pa smo se o rejništvu naučile veliko.

Nekaj težav smo imele z iskanjem literature, saj je ni ravno veliko, tako da smo si morale veliko pomagati z rejniško revijo, ki izhaja enkrat letno, diplomskimi nalogami, ki so jih na to temo izdelali predvsem študentje socialnega dela, veliko podatkov pa smo našle tudi na internetu.

Od širih na začetku postavljenih hipotez smo potrdile dve, eno smo zavrgele, eno pa žal nismo mogle ne sprejeti ne zavreči, saj nismo nikjer našle točnega podatka, s katero bi lahko dokazale trenutno stanje. Gre namreč za hipotezo s katero smo predvidevale, da ima večina rejniških družin več kot enega rejenca. Iz pripovedovanj rejnic s katerimi smo se pogovarjale in iz pripovedi, ki smo jih prebrale v literaturi bi sicer rekle, da jih navadno imajo več kakor enega, vendar pa kot že rečeno zanesljivega podatka nismo našle. Morda je razlog tudi ta, da se stanje hitro spreminja, saj rejništvo ni nekaj trajnega.

In ko smo tako razmišljale kako bi ob koncu strnile misli o tem kar smo s pisanjem raziskovalne naloge spoznale, smo v eni od revij o rejništvu naletele na misli dvanajstletne Andreje Kerma iz Novega mesta in se odločile, da so njene besede o rejništvu bistvo vsega, kar rejništvo pomeni tistim, katerim je namenjeno, torej rejencem ter se tako odločile, da našo nalogo sklenemo z njenimi besedami:

Kaj je rejništvo

- *Da si pri družini, ki skrbi zate*
- *Da nimaš občutka, da si v rejništvu*
- *Da si enakovreden član družine*
- *Da se, če je potrebno lahko tudi skregaš in trmaš*

- *Da dobiš enakovredne stvari z drugimi otroki v družini*
- *Da si sprejet v družini tak kakršen si*
- *Da se ne govori grdo*
- *Da imaš na voljo vse tisto kar imajo drugi*
- *Da se trudiš držati pravil, ki so v družini (učenje, spanje, umivanje).*

LITERATURA

- Kramarič Maruša: Rejništvo – Otrok z dvema družinama; diplomska naloga; VŠSD, Ljubljana; 2002
- Potočnik Violeta: Rejništvo v teoriji in praksi; diplomska naloga; VŠSD, Ljubljana; 2001
- Štruna Mateja: Rejništvo v Sloveniji; diplomska naloga; VŠSD, Ljubljana; 1999
- Rejniški glasnik, informativno strokovni časopis; CSD Domžale, Ljubljanska 70; št.39; oktober 2001
- Rejniški glasnik, informativno strokovni časopis; CSD Domžale, Ljubljanska 70; št.40; junij 2002
- Rejniški glasnik, informativno strokovni časopis; CSD Domžale, Ljubljanska 70; št.41; junij 2003
- Rejniški glasnik, informativno strokovni časopis; CSD Domžale, Ljubljanska 70; št.42; junij 2004
- Rejniški glasnik, informativno strokovni časopis; CSD Domžale, Ljubljanska 70; št.43; november 2004
- Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, št.69/2004-UPB)
- Zakon o izvajanju rejniške dejavnosti (Uradni list RS, št. 110/2002)
- Pravilnik o pogojih in postopkih za izvajanje zakona o izvajanju rejniške dejavnosti (Uradni list RS, št.54/2003)

VIRI

- <http://www.gov.si/mdds>
- <http://e-uprava.gov.si>
- <http://www.csd-lj-siska.si>
- <http://www.fosterparenting.com>
- <http://www.child.gov.ab.ca/whatwedo/fostercare>